

exactly this synonymy that presents a challenge for the translator. We read about some types of classification of medical translation. These classifications shall contribute to improving transparency when translating medical texts written for a non-professional readership.

REFERENCES

1. Виноградов С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). – М.: Издательство института общего среднего образования РАО, 2001, – 224 с.
2. Ілюстрований медичний словник Дорланда [Текст] : у 2 т.: [Близько 300 000 слів] / голов. ред. П. Джуль, Б. Зіменковський. - Л. : НАУТІЛУС, 2003, – 1354 с.
3. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. – Вінниця: Нова книга, 2002, – 576 с.
4. Карабан В.І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. – Ч. I-II – К.: Політична думка, 1999, – 317 с.
5. Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу: Навч.посібник. — К.: Вища шк., 1982, – 166 с.
6. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу. – К.: Вища школа, 1986.
7. Мокіна Н.Р., Шевченко Л.І. Новий англо-український, українсько-англійський медичний словник /24000. – К.: Арій, 2009, – 448 с.
8. Федоров А.В. Основы общей теории перевода (лингвистические проблемы): Для ин-тов и фак. иностр. яз. Учебное пособие – М.: Высшая школа. 1983, – 303 с.
9. Fischbach H. Translation and Medicine. – Amsterdam: John Benjamins Publishing Co., 1998, – 180 с.
10. Gonzalez-Muciz E. Medical Interpreter's Bilingual Manual. – Ann Arbor, Michigan: XanEdu Publishing, 2008, – 165 с.
11. Hoffmann, Lothar Kommunikationsmittel Fachsprache/Communications jargon. – Berlin: Narr, 1985, – 302 с.
12. Montalt V. Medical translation step by step. - Manchester: St. Jerome Pub., 2007, – 297 с.

Драпак Н.

Науковий керівник – доц. Чумак Г.В.

СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ВЛАСНИХ НАЗВ У ДИТЯЧІЙ ЛІТЕРАТУРІ (НА ПРИКЛАДІ ТВОРУ КЛАЙВА СТЕЙПЛАЗА ЛЬЮЇСА «ХРОНІКИ НАРНІЇ: ЛЕВ, БІЛА ВІДЬМА ТА ШАФА»)

Тема наукової статті, яку ми обрали, є актуальною, оскільки література для дітей завжди становила чималі труднощі для перекладачів через її теми, стиль та лексико-синтаксичні особливості, орієнтовані насамперед на читачів-дітей. Новизна цієї роботи полягає в тому, що твори К.С. Льюїса були перекладені українською мовою лише на початку ХХІ століття, і саме тому проблеми їх перекладу мало досліджені українськими науковцями. Об'єктом дослідження є переклади твору К.С. Льюїса «The Chronicles of Narnia: The Lion, the Witch and the Wardrobe», предмет дослідження – способи перекладу власних назв у цьому творі.

Дитяча література характеризується особливою емоційністю, експресивністю, образністю. На лексичному рівні стиль дитячої літератури широко послуговується словами з переносним значенням, що стають основою тропів, емоційно забарвленими словами, фразеологічними одиницями, фольклорними джерелами, прислів'ями і приказками.

Раніше спостерігалася тенденція до спрощення тексту при перекладі та якомога більш повній акомодатії культурного контексту. Власні назви адаптувалися до культури цільової аудиторії, поширеним було використання зносок та інших видів пояснень перекладача. Модерною тенденцією є якомога повне збереження іншомовного контексту, збільшене транскрибування та транслітерація власних назв, по можливості повна передача культурного та мовного контексту, що також більш виразно підкреслює виховну та просвітницьку функцію дитячого дискурсу.

Граматична категорія власних назв включає в себе антропоніми (назви людей) та топоніми (назви місць). Саме переклад цих власних назв у дитячій літературі, на відміну від їхньої адаптації до мови перекладу чи заміни загальними назвами, допомагає зберегти комунікативний ефект та прагматику оригінального тексту у перекладному.

На думку І.В.Корунця, англійські імена та прізвища людей або транскрибуються, або транслітеруються українською мовою. [1, с. 98-99] Наприклад: імена *Peter – Пітер, Susan – Сьюзан, Edmund – Едмунд, Lucy – Люсі, Ivy – Айві, Margaret – Маргарет, Betty – Беммі, Jadis – Джедіс, Silenus – Силенус*; прізвища *Rumblebuffin – Рамблбафін, Macready – Макріді*. Можна прослідкувати, що в тексті, який досліджується, всі імена та прізвища транскрибовані українською мовою.

Імена людей, що мають свої біблійні відповідники, перекладаються або транскодуються залежно від контексту, в якому вони вжиті. [1, с. 100] Наприклад, імена *Adam, Eve, Lilith* перекладені українською як *Адам, Єва, Ліліт* (а не транскрибовані, як *Едем, Ів, Лілі*), оскільки в творі вони згадуються при розповіді історії зі Старого Заповіту. [2, с. 95]

Якщо в оригінальному тексті власні імена людей були скорочені за допомогою апокопи, доцільно зберігати апокопічне усичення і в перекладному тексті, що можна спостерігати і в творі, який досліджується. Наприклад, апокопи *Pete, Sue, Ed* та *Lu* перекладені усиченням кінцевих морфем: *Пім, Сью, Ед* та *Лу*.

Власні імена королів та королев найчастіше перекладаються. Прізвиська королівських осіб також завжди перекладаються, не залежно від того, з якої мови вони походять. [1, с. 100] Це правило можна проілюструвати прикладами з тексту: *Peter the Magnificent – Пітер Величний, Susan the Gentle – Сьюзан Добросерда, Edmund the Just – Едмунд Справедливий, Lucy the Valiant – Люсі Хоробра*.

Лицарські титули та назовництво (так звані відрізнявальні імена) також можуть перекладатися. [1, с. 101] Для підтвердження цього правила можна використати приклад з твору: *Sir Peter Wolf's Vane* перекладено як *сер Пітер Прокляття Вовків*.

Імена звірів, які є персонажами казки, у нашому випадку транслітеровані, а не транскрибовані. Наприклад, вовк *Maugrim – Маугрім*, лев *Aslan – Аслан*. Ці власні назви транслітеруються, і внаслідок цього процесу набувають мовленнєвого оформлення, яке більш властиве для української мови (*Аслан*, а не *Еслен*). Проте зустрічаються також випадки транскрибування, наприклад *Tumtus – Тамнус* (а не *Тумнус*).

Цікавим, на нашу думку, є спосіб передачі імені традиційного персонажа англійських різдвяних казок *Father Christmas*, який у перекладі має відповідник *Санта Клаус*. Така заміна відбувається тому, що читач перекладного тексту (в нашому випадку – українського) більш імовірно буде знайомий саме із цією реалією, а не з менш розповсюдженим її варіантом *Батько Різдво*, який набагато рідше, але все ж таки зустрічається в українській мові.

Протягом декількох останніх десятиліть простежується тенденція транскрибувати, а не транслітерувати назви місць. [1, с. 101] Наприклад, назва казкової країни, у якій відбуваються всі події твору, також транскрибована: *Narnia – Нарнія*.

Назви морів, озер, річок, каналів, островів, архіпелагів, частин рельєфу завжди перекладаються. [1, с. 102] Для підтвердження цього правила наведемо приклади з тексту: *Eastern Sea – Східне море, Frozen Lake – Замерзле озеро, Fords of Beruna – Броди Беруни, Lone Islands – Самотні острови, Secret Hill – Потємний пагорб*. Ці власні назви містять важливе інформаційне навантаження, і їх переклад дозволяє донести цей комунікативний ефект читачеві для повного сприйняття і розуміння перекладного твору.

У тексті, що досліджується, є випадки вживання назв предметів для позначення певних географічних місць. У такому випадку власні назви або транскодуються, або перекладаються. Наприклад, *Lamp-post – Ліхтар, Stone Table – Кам'яний Стіл* (перекладено); *Cair Paravel – замок Кер-Паравел* (транслітеровано).

Найбільші труднощі для перекладача становлять випадки гри слів (каламбуру) під час перекладу твору. В такому випадку на перший план виходить комунікативна інтенція автора, яка має бути донесена до читача. Можемо навести приклад такої гри слів у тексті, що досліджується: *"I got in through the wardrobe in the spare room," said Lucy. – «Daughter of Eve from the far land of Spare Oom where eternal summer reigns around the bright city of War Drobe»*. [3, с. 21] Переклад цього каламбуру на українську мову: *«Я прийшла крізь шафу у кімнати для гостей», - пробурмотіла Люсі. – «О Донько Єви з далекої країни Кімнатід-ля-Гостей, де вічне літо панує навколо прекрасного міста Шах-ву.»* [2, с. 16] Також наведемо приклад перекладу російською мовою: *«Я пришла через платяной шкаф из пустой комнаты.» – «Дочь Евы из далекой страны Пуста-Якомната, где царит вечное лето в светлом городе Платенашкаф.»*

[4, с. 14] Можна побачити, що в обох випадках комунікативний ефект збережений, а передача змісту відбувається шляхом перекладу та створення нових лексико-семантичних одиниць.

Цікавим, на нашу думку, є також переклад самої назви твору. В оригіналі вона звучить як «The Chronicles of Narnia: The Lion, the Witch and the Wardrobe.» Українські варіанти перекладу: «Хроніки Нарнії: Лев, Біла Відьма та Шафа», «Лев, Чаклунка й Чарівна Шафа»; російські: «Лев, Колдунья и Платяной Шкаф», «Лев, Ведьмарка и Зеркальный Гардероб», «Лев, Ведьма и Шифоньер». У цих випадках можна побачити перекладацькі уточнення: *the Witch – Біла Відьма; Wardrobe – Платяной Шкаф, Чарівна Шафа, Зеркальный Гардероб*. Перекладач використовує їх для того, щоб художньо передати основні образи твору, а також наголосити на значимості того чи іншого образу або героя.

Проведений у нашій статті аналіз дозволяє зробити такі висновки. Основні способи перекладу власних імен людей – це транскодування (транскрипція і транслітерація), переклад, усічення, заміна; перекладу власних географічних назв – транскодування і переклад. Ці способи перекладу власних назв у дитячій літературі, у більшості випадків, є наперед визначені такими особливостями тексту, що перекладається, як: жанр, стиль та специфічна цільова аудиторія.

ЛІТЕРАТУРА

1. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. – Вінниця: «Нова Книга», 2003. – 448 с.
2. Льюїс К.С. Хроніки Нарнії: Лев, Біла Відьма та шафа. / Пер. з англ. В.Наріжної. – Дніпропетровськ: Проспект, 2006. – 224 с.
3. C. S. Lewis. The Lion, the Witch and the Wardrobe. – Harper Entertainment, 2005. – 206 p.
4. Клайв Стейплс Льюїс. Лев, Колдунья и Платяной Шкаф (Хроніки Нарнії II) / Пер. Н.А.Островской. – М.: СП Космополіс, 1991. – С. 97-186.
5. http://en.wikipedia.org/wiki/The_Chronicles_of_Narnia

Зазуляк Н.

Науковий керівник — доц. Куца О. І.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ДВОКОМПОНЕНТНИХ ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ

На даний час з'ясування особливостей перекладу термінів юридичного спрямування з англійської мови на українську є актуальним з огляду на низку причин. По-перше, юриспруденція – дуже важлива у нашому житті. Вона використовується у всіх галузях суспільства. Наша країна співпрацює з багатьма іноземними державами, підписує міжнародні угоди та приймає акти та закони. По-друге, для підтримання зв'язків з ними нам необхідні перекладачі, які є спеціалістами в юридичному перекладі.

Метою нашого дослідження є з'ясувати особливості перекладу англійських двокомпонентних юридичних термінів на українську мову.

Термін – слово чи словосполучення, яке точно позначає спеціальне поняття і його співвідношення з іншими поняттями певної галузі [10, 668]. Сукупність термінів певної галузі науки, виробництва становить її **термінологію** [3, 76].

Основними **ознаками** термінів є: системність, наявність дефініції, тенденція до однозначності в межах свого термінологічного поля, тобто термінології певної галузі, стилістична нейтральність, точність семантики, висока інформативність. Ці ознаки реалізуються лише в межах терміносистем, за їх межами термін втрачає свої дефінітивні та системні характеристики [13, 629].

Юридичний термін – слово або словосполучення, що виражає поняття з правової сфери суспільного життя і має визначення (дефініцію) у юридичній літературі (законодавчих актах, юридичних словниках, науково-правових працях) [14, 1].